

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto, za pol leta dve kroni, za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin.

:: Telefon štev. 216. ::

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.649

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. — Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cena inseratom po 30 vinarjev od enostopne petit-vrste, za večkratno inseracijo po dogovoru.

Vsebina: Kmetijsko zadružništvo in trgovina. Delavski dom. Gospodarske drobtine. Občni zbori. Bilance.

Kmetijsko zadružništvo in trgovina.

(Janko Jovan.)

Isti vzroki, ki so vplivali, da se je lotilo zadružništvo ureditve denarne izmenjave, so bili tudi merodajni, da se je pričelo misliti na to, kako postaviti trgovino na zadružno podlagi.

Pogoji za trgovino so na Kranjskem, kakor na Slovenskem sploh, zelo ugodni. V neposredni bližini so pomorska mesta, preko katerih se vrši eksport iz vseh avstrijskih južnih dežel. Obmorska mesta: Trst, Reka in Pulj so trgi, ki sami potrebujejo ogromno množino pridelkov, ki jih prideluje slovenski kmet. Okolice teh mest niti do malega ne pridelajo toliko, kolikor znaša konzum v teh mestih. Istra in Dalmacija sta deželi, ki sta sicer bogati vinorodni, katerih prebivalci pa morajo večino drugih predmetov dobivati od drugod. Vse to so okolnosti, ki pričajo, da je lega Kranjske dežele kakor vstvarjena za trgovino.

Drugi in glavni moment pa je, da je le malo dežel v Avstriji, kjer bi se pridelalo toliko različnih pridelkov, ki pridejo pri trgovini v poštev kakor pri nas. „Polje, vinograd, gora, morje, ruda, kupčija tebe rede“, kliče

pesnik slovenskemu kmetu; besede, katerih vsaka vsebuje celo skupino, kjer dobi trgovina plodonosnega dela.

Umevno je, da se je trgovina na Kranjskem od nekdanj lepo razvijala in to zlasti še v času, ko je manjkalo sedanjih prometnih sredstev. Skozi Kranjsko je peljala pot do prekmorskih mest, na Kranjskem so trgovci imeli za svoje delo odprto polje. Kranjski trgovec je imel tudi kredit na zunaj. Ni se čuditi, da so se v naših mestih naseljevali radi tuji in dobili premoč nad domačimi. Kakor pa se je gospodarilo na denarnem trgu, kjer je skoro v vsaki vasi in vsakem večjem kraju kak posamezni živel od žuljev sto drugih, take, če ne hujše razmere so dostikrat vladale v trgovini. Naš kmet je bil neuk, šolstvo je bilo še zanemarjeno in vsled tega je bil kmet kot producent izročen milosti in nemilosti trgovca meščana. Od njegove boljše ali slabše volje, od njegove vesti, njegove poštenosti ali nepoštenosti je bila velikokrat odvisna cena, mera in vaga. Slaba prometna sredstva so posestno stanje izkoriščevalcev utrjevala. Te razmere nam pojasnujejo dejstvo, zakaj so se mesta in trgi ob času, ko so se gradile železnice istih branili.

V najožji zvezi s trgovino je samo ob sebi umevno denarno vprašanje. Dokler je bil denarni kredit odvisen od posameznikov, toliko časa je šla dosledno trgovina isto pot. Zadrudni zakon je šele, ko so postale razmere neznosne, pokazal našemu ljudstvu pot samopomoči. Ni čudno, da je na Kranjskem zadrudništvo v tako kratkem času dobilo zlasti pri kmečkem ljudstvu odmev in šteló že v prvem desetletju stotine zadrug, ki so si postavile za nalogo, začrtati denarnemu trgu in gospodarstvu novo pot. Čim preje pa je ozdravljena ena rana, tem večja postane skrb, zdraviti še drugo. Rešitvi iz rok denarnih mogotcev je sledila osvoboditev iz odvisnosti od posameznih trgovcev. Zadrudništvo je poseglo v trgovino, da poravna nakup in prodajo, da zoži zvezo med producentom in konsumentom in nastopi proti izkoriščevanju. Priznati pa je treba, da je ta naloga zadrudništva bila veliko težja, kakor osvoboditev ljudstva od denarnih mogotcev, ter je zahtevala mnogo dela, velike resnosti in previdnosti in zlasti v početku tudi marsikako bridko razočaranje in občutljivo izgubo. Vkljub vsem težkočam, se vendar ni nasprotnikom zadrudništva uresničila želja, da se zadrudništvo kot trgovina ne bode mogla vzdržati.

Zadrudništvo ima priliko pečati se s trgovino tako glede eksportnih kakor importnih predmetov. Eksportni predmeti so zlasti poljski pridelki, živina in izdelki domačih obrtov.

Poljski pridelki, katerih se iz Kranjskega več proda, kakor pa znaša letna poraba doma, so zlasti: fižol, krompir, sadje, detelja, seno, storži in zdravilna zelišča.

Bolj kakor v vsaki drugi deželi v Avstriji so raznolike na Kranjskem domače obrti. Dasi je bil njih prvi namen izdelovati to, kar potrebuje kmet v svojem lastnem gospodarstvu, so se v teku stoletij razvile tako, da se je započel izdaten eksport izdelkov domačih obrti iz Kranjskega. Pri eksportu pridejo v poštev zlasti lesen obrt, pletarstvo, črevljarstvo, čipkarstvo in slamnikarstvo.

Mlekarstvo se je po zadrudništvu tako razvilo, da je v veliki meri sposobno preskrbovati aprovizacijo naših obmorskih mest. Izvaža se zlasti mleko, surovo maslo, kuhano maslo in sir.

Izmed poljskih pridelkov, ki pridejo v poštev kot eksportni predmeti, so zlasti sledeči:

Fižol je poljski pridelek, ki ohrani vedno svojo vrednost kot eksportni predmet. Fižol „rdeči ribničan“ dobi zlahka odjem na Francoskem, Španskem, Portugalskem in Italiji in je specifično kranjski pridelek, ki se more obvarovati vsake konkurence od drugod. Vsi pozikusi vpeljati ga v ozemlju eksportnih trgov so se izjalovili, ker se je, prenešen na druga tla, izrodil navadno že prvo leto. Letni izvoz znaša v ugodnih letinah nad 500 vagonov. Cene niso odvisne toliko od borzne špekulacije in se iste celo v zelo dobrih letinah vzdržujejo; ravnotako ohrani v letih, ko trpi blago vsled vremenskih razmer več ali manj na svoji boniteti, svojo stalno vrednost. Manj kakor pri vsakem drugem pridelku je eksport ogrožen od nevarnosti eksporta od drugod. Deželi, ki prideta poleg Kranjske v prvi vrsti v poštev kot moderator cen sta Galicija in Ogrska, ki pa proizvajata druge vrste, katere imajo svoj odjem zlasti v Italiji in južnih deželah, ter je treba res zelo ugodne letine, da morejo z ozirom na visoko vozarino konkurirati s kranjskim pridelkom.

Krompir je na Kranjskem jed, ki se ponavlja dan na dan na mizi tako kmetovi, kakor meščanovi. Kljub temu pa, da je konzum velik v deželi, se ga pridela tolike množine, da znaša eksport vsako leto stotine in stotine vagonov. Zlasti peščena Gorenjska in Kraška tla so ugodna za rast in kakovost tega pridelka. Konkurira s kranjskim krompirjem goriški a le zgodnji, ker potrebuje glede poznejšega pridelka Goriška sama importa iz Kranjskega. Ogrska je sicer glede pridelka neizmerno bogatejša kakor Kranjska, vendar zaostaja Ogrski krompir daleč za kranjskim in doseže slednji tudi pri enakih razme-

rah vedno boljše ceno. Trgi zanj so zlasti mesta Reka, Trst in Pulj ter splošno Istra in Dalmacija. V kupčiji je prišel doslej v poštev jedilni krompir, ker se krompir za krmo vsled lepo razvite živinoreje porabi ves v domačem gospodarstvu. Pač pa se delajo poskusi zlasti na Barju, kjer vsled močvirnih tal jedilni krompir ne vspeva, da bi se vpeljalo pridelovanje krompirja za izdelovanje špirta. Najbolj priljubljena vrsta krompirja v trgovini je beli krompir, takozvani oneidovec, kateri je v izvozu že dobro poznat in na kranjskih tleh izvrstno vspeva. Sicer se pridelujejo tudi druge vrste, vendar pridejo iste pri prodaji le v toliko v poštev, v kolikor dobe odjem na domačih trgih.

Domača kranjska detelja je v inozemstvu na zelo dobrem glasu. Hladno podnebje vpliva, da seme kranjske detelje more v krajih, kjer bi detelja ogrskega ali laškega izvora trpela vsled mraza, dobro vspevati. Bavarsko samo rabi tolike množine, da se more kranjski pridelek izpečati, naj se pridelovanje istega še tako razširi. Z ozirom na lahek odjem in visoko ceno, katero doseže kranjsko deteljno seme, bi bilo priporočati, da bi se pridelovanje istega vršilo še v veliko večji meri, kakor sedaj.

Kranjsko zelje je od nekdaj slovelo in se izvažalo na jug, kjer je imelo vedno lahek odjem. Doseglo je visoke cene, katere so se pa vsled konkurence iz severnih dežel v zadnjem desetletju neverjetno znižale. Velikanske množine se pridelujejo na Moravskem in južnem Češkem, tako, da kljub visoki vozarini konkurira moravsko in češko kislo zelje v naših dosedaj najboljših odjemnih trgih Reki, Trstu, Pulju in Gorici. Taka konkurenca je vplivala tako zelo, da se je bati, če bo moglo ohraniti kranjsko zelje še vedno svoj izvoz. Vzrok za težek obstoj pa je tudi v tem, da se mora vsled izvoza zelnatih glav v jesenskem času iste primerno dražje plačevati, kar otežkočuje dosego konkurenčnih cen ki-

slega zelja. Da bode trgovina z zeljnatiimi glavami ostala še vedno živahna, ni dvoma, nevarnost pa je, da se bode moralo izdelovanje kislega zelja, ki je bilo nekdaj zelo razširjeno zlasti v ljubljanski okolici, zelo omejiti.

Vedno večjega pomena za eksport postaja seno. Res je sicer, da se živinoreja na Kranjskem vedno živahneje razvija in je še v razvoju ter se dozdeva navidežno škodljivo izvažati krmo iz dežele, vendar pa je treba pomisliti, da je v nekaterih krajih pridelek sena tako velik, da ni niti misliti na celotno porabo doma. So kraji, kjer tvori danes seno skoro edin pridelek, katerega more kmet spraviti v denar. V močvirnatih krajih se prideluje skoro samo konjsko seno, katerega pač ne bo mogoče nikdar pokrmiti doma. Množine sena, ki pridejo v poštev za eksport, niso malenkostne, prekašajo stotine vagonov in dosegaajo tisoče. Nikjer bolj, kakor ravno pri senu, je bilo treba v trgovini temeljite spremembe. Kupčija s senom na Kranjskem je bila v rokah tako malo trgovcev, da o kaki konkurenci niti govora ni bilo. Kmet je bil pri prodaji popolnoma odvisen od par trgovcev in si ni vedel pomagati. Cene so bile umevno skrajno nizke, vsled česar je bil zaslužek, če je delal kmet s svojimi ljudmi, malenkosten, ako pa je bil navezan na tuje delavce, je moglo izkupilo komaj pokriti lastne stroške. Na Notranjskem v postojnski okolici so kmetje navadno dovažali sami seno v Trst na trg in tam iskali kupca. Ta način prodaje je bil iz več ozirov zelo slab. Tudi če se ne vpošteva izguba časa, vrednost dela in dovoza, prideta v povdarek dve otežkujoči okolnosti; prvič je bila cena v dnevih, ko je bil dovoz na trg velik, zelo nizka in je bilo treba pripeljano seno prodati za vsak denar, drugič pa se je med potjo v Trst in nazaj ter posebno v Trstu potrošil velik del izkupljenega denarja. Kako pa so ta pota in potikanje po Trstu vplivala na kmetsko ljudstvo v moralnem oziru, si je lahko misliti.

Smrekovi in borovi storži bi tvorili lahko tudi lep dohodek našega kmeta. Prodaja storžev ni težka in nabiranje istih ni zvezano z velikimi stroški. Dohodek je vsled tega večje vrednosti, ker se vrši nabiranje v pozni jeseni in po zimi, ko počiva poljsko delo. Storži so se izvažali sicer v manjšem obsegu vsako leto, vendar pa je bil ta izvoz tako malenkosten, da bi se mogel z lahkoto desetkratno povečati, kar bi prineslo lepe tisočake v deželo.

To so poglavitni pridelki, ki tvorijo eksport iz Kranjskega. Veliko pa je predmetov, za katere se danes nihče ne briga, ki pa bi imeli v slučaju eksporta veliko vrednost. Ti predmeti so zlasti zdravilna zelišča, nadalje sadovi in rastline, ki se potrebujejo za tehnične svrhe, za katere se danes le malo kdo zmeni. Izvoz planinskega mahu, encijana, češminja, podleska in stotine drugih zelišč je danes tako majhen in malo vpeljan, da o kakem pravem eksportu niti govoriti ne moremo. Čuditi pa se je, da brezbriznost za te predmete ne zadeva samo kmetskega ljudstva, ampak tudi trgovski svet. Komaj par trgovcev v deželi je, ki se z nakupovanjem in prodajo teh zelišč intenzivneje peča, a koliko drugih bi moglo imeti svoj stalen dohodek.

Eden glavnih stebrov, ki vzdržuje našega kmeta, je gotovo živinoreja. Živinoreja je bila na Kranjskem od nekdaj lepo razvita, dokler niso slabe letine in to zlasti velika suša leta 1908., ko je bila skoro vsa krma uničena, naenkrat zagrozile propad živinoreje. Pričela se je prava depekoracija, katere pač ni mogla ustaviti od c. kr. poljedelskega ministrstva započeta pomožna akcija za nakup sena in močnih krmil. Ne samo, da ni bila podpora v sorazmerju z razvito živinorejo na Kranjskem, je vsled slabe letine bilo pomanjkanje denarja toliko, da kmetu tudi po znižani ceni ni bilo mogoče nakupiti zadosti krmil, da bi mogel vzdržati prejšnje stanje živine. Posledica tega je bila, da je bilo treba v času, ko so prišle boljše letine, misliti na uvoz živine iz tujine. Če tudi ni imel ta uvoz

vedno zaželenega uspeha, vendar ima vsaj to zaslugo, da se je odslej začelo skrbeti za ohranitev čiste pasme, kar je velikega pomena zlasti v trgovini. Vsled ustanavljanja živinorejskih zadrug se skrb za napredek v živinoreji vedno bolj povdarja in se ne da tajiti, da živinoreja na Kranjskem uspešno napreduje. Kupčija je za živino na Kranjskem osredotočena na semnih in je sicer tudi pri nas deloma navezana na prekupce, vendar daleč ne toliko, kakor v drugih deželah. Vsled inicijative poljedelskega ministrstva se je tudi na Kranjskem vdejavila misel vnovčevalnice za živino, ki ima namen zblížati kupca direktno s prodajalcem.

Prav posebno pa je kranjska dežela, kar se tiče prašičereje, dežela eksporta. Ne le, da je stanje primeroma veliko večje, kakor drugod, moremo celo trditi, da se ponekod bliža nadprodukciji. Prav ta razlog priča o potrebi vnovčevalnice, ki bo mogla iskati trga zunaj. Bolj kakor pri goveji živini pa je trgovina s prešiči doslej v rokah prekupcev.

Obenem z živinorejo je napredovalo tudi mlekarstvo na Kranjskem. Če upoštevamo samo ono množino mleka in mlečnih izdelkov, ki so jo oddale zadružne mlekarne, znaša ista leta 1911 mleka okroglo 10 milijonov litrov, sirovega masla okroglo 200.000 kg in sira 57.000 kg. Pomisliti pa je treba, da je mlekarstvo danes še veliko v rokah posameznikov ter se množine od njih prodanega blaga ne more določiti. Izvoz mlečnih izdelkov, zlasti sira in sirovega masla bi se moralo z umnim gospodarstvom še zdatno povečati. Ne da se tajiti, da sir pridelan v kranjskih mlekarnah, še daleč zaostaja za predarlberškim, tirolskim in švicarskim. Proizvaja se sicer precejšne množine sira slabše in srednje kvalitete, a do popolnoma vrednega polnomastnega sira se naše mlekarne do danes še niso povzpele. Pri Stari fužini v Bohinju sicer vzdržuje mlekarška centrala vzorno sirarno, katere namen je domačine izobraziti v umnem sirarstvu, a tega namena danes še ne dosega. Izdeluje se sicer

tam boljši, dostikrat polnovreden sir, vendar to pomeni le korist za centralo pri prodaji ne pa toliko za to, da bi se ondotni živinorejci tudi sami izobrazili v napredku sirarstva. Isto kakor o siru, je trditi tudi o surovem maslu. Brez dvoma je kvaliteta surovega masla na Gorenjskem izborna sama po sebi, vendar danes še ne more konkurirati na večjih trgih z maslom drugih provenienc; vzrok teh nedostatkov je velikrat v brezbržnosti in premajhni skrbnosti pri izdelovanju. Kako potrebno pa je, da se polaga največja skrb na mlekarstvo, priča samo to, da imajo ravno mleko in mlečni izdelki že na našem jugu veliko konkurenco iz severnih dežel. Reka, Trst in Pulj so trgi, ki bi mogli konzumirati prav vse, kar se v mlekarstvu producira na Kranjskem, vendar se je v letu 1911 vsled znanja konkurence pokazala že nadprodukcija, vsled česar je bil izvoz zelo otežkočen in se je to poznalo tudi pri dosegu cene. Vkljub visoki vozarini je surovo maslo iz Češkega in Moravskega moglo uspešno konkurirati z našim.

Trgovina z mlekom in mlečnimi izdelki je še v razvoju in potrebuje največje pazljivosti in skrbnosti, da ohrani domače blago na zunanjih trgih dobro ime. V prvi vrsti so poklicane mlekarske zadruga, da store svojo dolžnost, bodisi v skrbnem in snažnem izdelovanju, kakor tudi v tem, da se oklenejo svoje centrale, ter tako sčasoma preprečijo trgovino mlečnih izdelkov potom prekupecev.

Domači obrti so na Kranjskem stari in in sega njihova zgodovina več stoletij nazaj. Poglavitne panoge omenimo na kratko:

Lesni obrt je zlasti razširjen na Dolenjskem in tu posebno v ribniški dolini in na Kočevskem. Izdelki lesnega obrta so tako mnogovrstni, da je težko vse posamezne naštet; glavni so: obodi za rešeta in rete, zobotrebci, lesene posode, sodčki, grablje, vile in razni drugi izdelki, ki se rabijo v gospodinjstvu in gospodarstvu. Vrednost lesnih izdelkov, ki se vsako leto izvažajo iz Kranjskega, znaša stotisoče kron in tvorijo tako

bogat vir dohodkov za ondotno prebivalstvo, katerega bi zemlja sama ne mogla rediti. Manj pa, kakor v kateri koli stroki je postavljen temelj zdravi trgovini z lesnimi izdelki. Vso trgovino imajo danes v roki skoraj izključno prekupeci in je največji del oddaje blaga navezan še vedno na krošnjarstvo. Na Gorenjskem, kjer je v Selški dolini razširjeno sodarstvo, se je ustanovila prva zadruga, ki se peča s prodajo lesnih izdelkov in ni dvoma, da imajo člani očitno korist in dobiček od nje. Sorodno lesnemu obrtu je pletarstvo, katero je bilo že od nekdaj v mnogih vaseh udomačeno in se zlasti v zadnjih letih po pletarskih šolah pospešuje, ter izkazuje brezdvomno velik napredek. Napredek pa je v pletarstvu le v izdelovanju pridelkov in gojenju surovine, dočim o kaki razviti trgovini s pletarskimi izdelki danes še ni govoriti. Je sicer nekaj trgovcev, kateri se pečajo intenzivnejše s prodajo pletarskih izdelkov, vendar je danes trg za odjem istih še tako neznan, da se pletarstvo že iz strahu, uspešno unovčiti izdelke, le polagoma razširja, dasiravno bi bil eksport pletarskih izdelkov naravnost velik, ker so dani vsi pogoji, da se pletarstvo na Kranjskem razširi. Zadrugništvo čaka v tem oddelku veliko dela.

Slamnikarstvo je prineseno na Kranjsko iz Italije v pričetku preteklega stoletja in se je udomačilo kot domač obrt. Slamnikarstvo vendar ni ohranilo izključno značaja domačega obrta, ampak se je preneslo na podlago tovarniških podjetij, ki so skoro vsa v rokah tujcev. Trgovina z izdelki slamnikarstva kot domačega obrta je danes v rokah trgovcev, vendar se je tudi že ustanovila zadruga, katere namen je skrbeti za napredek v izdelovanju, obenem pa tudi vnovčiti izdelke svojih članov. Predhodnik slamnikarstva je kitarstvo, to je izdelovanje kit za slamnike, ki je razvito v celem kamniškem okraju. Zaslužek pri tem izdelovanju sicer ni velik, vendar pa je pomisliti, da se izdelovanje vrši pozimi, ob času ko počiva drugo

delo in se pri tem uporabljajo zlasti ženske in otroci. Kitarstvo je bilo do zadnjega časa v rokah posameznih prekupcev, kateri so nabirali izdelke po vaseh ter jih prodajali slamnikarjem ali oddajali v tovarne. Umevno je, da pri takem načinu ni mogel biti zaslužek velik in da tudi izdelovanje samo nikakor ni moglo napredovati. Od kar pa se je ustanovila v Domžalah kitarska zadruga, se mora priznati, da ima za razvoj kitarstva veliko zaslug, ker ni le pripomogla izdelkom do večje vrednosti, ampak se tudi trudila, da doseže napredek v izdelovanju.

Čipkarstvo ima svoje središče v Idriji in se je razvilo odtod v okolico in škofjeloški okraj. Za povzdigo čipkarstva skrbе od države ustanovljene čipkarske šole, ki tudi vodijo tozadevno trgovino. Tudi v tem obrtu imajo še veliko besedo prekupci, kar vpliva slabo zlasti radi tega, ker se zadovoljijo tudi z manj vrednimi izdelki, katerih bi državne šole ne prevzele ter tako več ali manj otežkočujejo napredek v čipkarstvu. Pred par leti se je poskušalo uvesti čipkarstvo tudi v krajih, kjer je bilo doslej še nepoznano, a se je kmalu izkazalo, da bi utegnili nastati nadprodukcija, kar bi ogrozilo obstoj obrtu.

Sitarstvo je na Kranjskem razvito v Stražišču pri Kranju in sosednih vaseh. Izdelujejo se sita različnih vrst in žimnice. Odjem sitarskih izdelkov je zelo velik in se je vršil eksport največ na jug. Vsa trgovina je bila v rokah par večjih trgovcev, ki so bili obenem tovarnarji. Sitariska zadruga v Stražišču je dosedanje razmere v obrtu temeljito spremenila in je postala sama odločujoč faktor, ki dominira danes v sitarstvu. Ravno ta zadruga je dokaz, kako lepi uspehi se dosežejo tam, kjer se trgovina s pridelki domačih obrtov postavi na zadružno podlago.

Poleg teh opisanih obrtov je na Kranjskem razširjeno zlasti pečarstvo v kamniškem okraju, črevljarstvo v Žireh in Trziču, glavnikiarstvo v okolici Škofje Loke. So sicer še

drugi obrti, katerih pa ne omenjamo posebej, ker imajo namen kriti le domačo porabo in ne pridejo v poštev za trgovino.

Kakor hitro se je jelo misliti na to, da poseže zadružništvo tudi v trgovino, se je ustanovila tudi Gospodarska zveza v Ljubljani, kateri namen je postati centrala za skupen nakup in prodajo. Dokler še ni bilo ustanovljenih zadosti zadrug, ki se pečajo s trgovino, toliko časa je bila Gospodarska zveza obenem tudi centrala za denarno izmenjavo in se je obenem pečala z revizijo vseh pri njej včlanjenih zadrug. Čim bolj pa je zadružništvo posegalo v trgovino, tembolj se je kazalo, da je potrebna za trgovino popolnoma samostojna centrala, ker ima že ista tako velik delokrog, da ga bo mogla obvladati le pri največji pazljivosti, ako hoče doseči svoj namen. Vsled tega se je pred desetimi leti nekdanja Gospodarska zveza ločila v Zadružno zvezo kot denarno centralo in revizijsko oblast in Gospodarsko zvezo kot centralo za skupen nakup in prodajo. Že pri ustanovitvi je bil njen namen, da vse pri njej včlanjene zadruge poslujejo izključno le po njej. Če bi se bil ta princip strogo izpeljal že takrat, bi bila Gospodarska zveza danes na vrhuncu svojega razvoja. Vsled tega, ker so posamezne zadruge, pogostokrat presamostojno nastopale, so se v zadružništvu kot trgovini pojavili slučajji, ki jih je bilo mogoče šele v dolgem času preboleti. Danes se lahko trdi, da se Gospodarska zveza vedno bolj približuje svojemu namenu, postati centrala vseh gospodarskih zadrug, ki bi svoje potrebsčine naročevale edinole potom nje. Ko se ta princip udejetvi, bode res centrala mogla vedeti letno potrebo svojih članic in vsled tega tudi v pravem času izrabiti položaj za napravo nakupnih sklepov. Da se disciplina pri zadrugah strogo izpelje, zastopa isto stališče tudi Zadružna zveza, ki je upejljala za vse svoje članice, ki se pečajo s trgovino, naročevanje potom Gospodarske zveze za obligatorično.

Delokrog zadrug, ki se pečajo s trgovino in so včlanjene pri Gospodarski zvezi, bi se dal nekako naslednje razvrstiti:

Kmetijska društva, ki nakupujejo od svojih članov njihove izdelke ali pridelke ter jih vnovčujejo potom Gospodarske zveze. V to kategorijo spadajo zlasti zadruge, ki se pečajo z nakupom in prodajo sena. Takoj prvo leto po ustanovitvi se je pokazalo, da je bil ta način zanje najpripravnejši, ker so vkljub temu, da je trgovina s senom zelo težka in nevarna, mogle že v prvem upravnem letu pokazati lepe vspehe. Nakupovanje od svojih članov pa bi mogle upeljati ne samo posebno za to ustanovljene zadruge ampak tudi hranilnice in posojilnice ter bi s tem zelo veliko koristile svojim članom. V koliko krajih mora kmet pod resnično ceno prodati svoje pridelke, dočim bi bilo vsako izkoriščanje in nevednost izključena, ako bi se zadruge poprijele posredovanja. Velik del konzumnih društev na Kranjskem izvršuje že danes to nalogo, vendar je njihovo delovanje v tem pogledu še premalo in bi se dalo še veliko več doseči. Ako bi se zadruge pečale z nakupovanjem poljskih pridelkov in izdelkov domačih obrtov, tedaj bi bilo mogoče tudi obvarovati na eni strani kmeta pred izkoriščanjem od strani prekupcev, na drugi strani pa bi mogle zadruge lažje kontrolirati blago, ki ga kmet proda, da ne bi nastopal nepošteno. Zlasti nepoštenost pri prodaji ovira velikokrat trgovino in je centrali sami otežkočeno od posameznih kmetovalcev njihove pridelke kupovati, ker more kontrolirati blago šele tedaj, ko dospe v njeno skladišče, mnogokrat pa šele takrat, ko pride na namembni kraj, in se šele tedaj pokažejo nedostatki.

Drugi delokrog naših zadrug je naročevanje gospodarskih in gospodinjskih potrebščin za svoje člane. Ta delokrog imajo zlasti konzumna in kmetijska društva. Če je že nakupovanje pridelkov in izdelkov od članov od zadruge zvezano s težkočami, je še

tem težje naročevanje gospodarskih in gospodinjskih potrebščin od trgovcev, katerih ne poznajo. Koliko kupcij se je naredilo nepremišljeno, koliko je bilo škode, ker se je grešilo vsled nepazljivosti. Treba je pri teh zadrugah strokovno naobraženih ljudi, kateri poznajo trgovske običaje, ne le ko naročajo blago, ampak tudi ko istega sprejemajo, da morejo o pravem času ugotoviti proti pošiljatkam svoje ugovore in braniti svoje stališče v slučaju, ko je treba nastopiti proti svojemu dobavitelju. Pa ne samo pomanjkanje strokovnega znanja, ampak še več je bila kriva brezvestnost, da so posamezne zadruge prišle v propad. Vseh teh neprimlik bi ne bilo treba, ako bi se zadruge pri svojih naročilih posluževale centrale. Zgodovina našega zadružništva ni sicer še stara, vendar že zadosti preizkušena in nam dokazuje, da so tiste zadruge, ki so pri svojih naročilih vedno upoštevale Gospodarsko zvezo, ostale trdne. Koliko pa je zadrug, katerih blagovni promet je bil naravnost velik, a jih danes ni več, ker se je velik del premoženja, ki bi naj tvoril prebitek poslovanja zadruge, izgubil kot provizija v brezvestnih rokah.

Razven gospodarskih in gospodinjskih potrebščin uvaža se na Kranjsko veliko strojev za poljedelstvo. Čim večje je izseljevanje našega ljudstva v Ameriko, tem hujše se kaže pomanjkanje delavskih moči in tembolj raste potreba nadomestiti te moči s poljedelskimi stroji. Bolj pa kakor pri kakršnemkoli blagu, je kmet lahko zapeljan, ker se mu vsiljujejo stroji, bodisi slabe kakovosti, ali pa neprimerni njegovim potrebam. Da se tudi v tem oziru pomaga članom Gospodarske zveze, tvori Gospodarska zveza stalno, razstavo poljedelskih strojev, kjer bodo razstavljeni najrazličnejši poljedelski stroji najsolidnejših tvrdk, ter bo tako mogoče preko raznih agentov na licu mesta izbrati si res dobre in primerne stroje.

Poleg Gospodarske zveze kot centrale za skupen nakup in prodajo, pridejo v poštev

v trgovini Mlekarska in Deželna vinarska zadruga. Obe zasledujeta isti namen, kakor Gospodarska zveza, le da omejita svoje delovanje le na posamezne predmete, namreč prva na izvoz mleka in mlečnih izdelkov, druga pa na prodajo vina domačega izdelka.

Brez vsega dvoma je, da si je za povzdigo poljedelstva na Kranjskem pridobila poleg zadružništva največje zasluge c. kr. kmetijska družba. Njen namen je, skrbeti za to, da napreduje poljedelstvo in živinoreja v vsakem oziru. Za to prireja po deželi podučna predavanja, vzdržuje sadne vrte in izdaja strokoven list »Kmetovalec«. Razven tega pa se je doslej Kmetijska družba bavila tudi s prodajo umetnih gnojil, semen, krmil itd. Priznati je treba, da je bilo za Kmetijsko družbo ako je hotela doseči svoj namen, potrebno posegati v trgovino, ker bi sicer njeni člani ne mogli slediti njenim nasvetom. Odkar pa se je na Kranjskem razvilo zadružništvo in je isto intenzivno poseglo v trgovino, je zgubila Kmetijska družba pomen posredovanja pri prodaji. Ker se peča danes Gospodarska zveza z vsemi tistimi predmeti ki jih prodaja Kmetijska družba, se ne da tajiti, da obstoja med njo in Gospodarsko zvezo konkurenca, ki gotovo ne more biti koristna. Potrebno je, da se trudi Kmetijska družba za napredek v poljedelstvu, svetuje svojim članom, katera sredstva naj rabijo za gnojenje, krmljenje, izbiranje semen in strojev: naročevanje vseh teh predmetov pa naj bi prepustila Gospodarski zvezi ali vsaj po njej za svoje člane iste naročevala. Tako bi Kmetijska družba ne dosegla le svojega namena, ampak pomagala tudi sama, da se zadružništvo kot trgovina na Kranjskem povspne do iste višine kakor v drugih deželah, kjer gredo kmetijske družbe, oziroma kulturni sveti roko v roki z zadružnimi centralami.

Zadružnemu kongresu predlagam, da naj sprejme sledeči dve resoluciji:

1. Sklep Zadružne zveze, da postane za vse zadruge, ki se pečajo s trgovino, na-

ročevanje gospodarskih in gospodinjских potrebščin potom Gospodarske zveze obvezno, naj se strogo izpelje.

2. C. kr. kmetijska družba naj opusti polagoma trgovino ter isto prepusti Gospodarski zvezi, oziroma naj za svoje člane naroča poljedelske potrebščine potom Gospodarske zveze.

Predsednik zadružnega kongresa je dal obe resoluciji na glasovanje ter sta bili obe enoglasno sprejeti.

Delavski dom.

Koder se razvija obrt in rase velika industrija, nastane nova plast prebivalstva: obrtno in tovarniško delavstvo. To se najraje naseljuje kompaktno v obližju tovarn ali obratovališč, da si okrajša pot na delo in z dela. Pa tudi tovarna ima interes na tem, da stanujejo delavci v njenem obližju.

Zato posveča tudi industrija pozornost preskrbi stanovanj svojih delavcev. Ker so ista v velikih mestih draga in nezdrava, se industrija — poleg drugih važnih razlogov — seli iz večjih mest na deželo.

Kljub temu ostaja za naša mesta in obrtne kraje nevažno vprašanje: preskrba samskih delavcev s primernim stanovanjem.

Ta potreba datira od one dobe, ko so padle stare patriarhalične vezi med gospodarjem in njegovim delavcem, ko se je moral delavec preseliti iz hiše in od mize svojega gospodarja in si poiskati med tujimi ljudmi hrano in stan, ko je zahajal le v delavnico svojega gospodarja. Takrat je nastala nova plast mestnega prebivalstva: mladi samci, ki jim je bilo treba priskrbeti primerno zahajališče. Seveda je mlad človek, bolj nagnjen nežnim čustvom, najrajši v družini; če nima domače, pa v tuji; zato je tudi iskal stanovanja po tujih rodbinah. To je postalo i zanj vzgojno, da je ohranil ideal srečne družinice in da je sam stremel za tem, ustanoviti si lastno družino. Nasproti temu je bilo mnogo rodbin, ki so lahko pogrešale kak

kotiček v svojem stanovanju in ki jim je mal postranski dohodek prav prišel. Tudi je včasih prijetno imeti v družini mladega gosta, da so krajši večeri.

Tako se je počasi razvilo spanarstvo (Bettgeherwesen). Število rodbin, ki so imele najemnike ali spanarje, je silno raslo. Več kot četrtina rodbin je imela na Dunaju po zadnjem ljudskem štetju spanarje. In število samih spanarjev je znašalo 66.246.

Na prvi pogled ne tiči v tem nič slabega in more vplivati obojestransko dobro in celo vzgojno. Ali natančneje opazovanje je pokazalo spanarstvo v prav slabi luči. Družina postane od svojih spanarjev le preveč odvisna; pride delavska kriza, ni s čim plačati spanarine in družina, ki ni s tem računala ali računati sploh mogla, pride v bedo ali celo ob stan. Kajti velikokrat plačajo spanarji družini stanarino s svojo spanarino.

Spanarstvo utegne tudi slabo vplivati na zdravstvene razmere družine in spanarja; kajti izrabiti se skuša vsak najmanjši prostor, da se doseže večji „profit“. Samo ob sebi pa se razume, da pri takih razmerah mnogokrat trpi nравnost mladine.

Zato je nastal važen problem: odpomoči temu zlu in samce preskrbeti s primernim stanovanjem.

Začetek imamo na Angleškem. Lord Rowton je prvi ustanovil posebne domove za moške. Po istem vzorcu je ustanovljen Albergo popolare v Milanu.

Vodilna misel teh ustanov je: preskrbeti delavcu popolnoma oddeljeno prenočevališče, vse ostale potrebščine pa naj opravlja po dnevu v družbi s svojimi tovariši: spalnice popolnoma ločene, dnevna bivališča skupna. S tem bo tudi cela naprava in uprava cenejša.

Podobne ustanove imamo i pri nas v Avstriji. L. 1895. se je ustanovila posebna ustanova, ki je prevzela to skrb t. j. „Kaiser Franz Joseph I. Jubiläums-Stiftung für Volkswohnungen und Wohlfahrtseinrichtung“.

Poleg drugih stanovanj, ki jih je sezidala za delavske družine, je sezidala poseben dom za moške, takozvani „Männerheim“; ta stoji na Dunaju v XX. okraju Brigittenau, Melde-manstraße 27, v bližini železnic in tovarn. Namenjen je delavcem, kojih dohodek dosega kvečjemu K 1.500.—. Sezidan je na ta način, da so v pritličju skupni prostori za bivanje po dnevu kot: kuhinja, skupna jedilnica, tudi prostori in priprave, če si hoče posameznik sam kuhati, čitalnica in sicer posebna za kadilce in posebna za nekadilce, zdravniška posvetovalnica itd. Vsi gorenji prostori prvega in drugega nadstropja so odločeni za spalnice. Vsak ima svoj popolnoma ločen prostor, kjer pride na posameznika 12 m³ zraka t. j. mera, ki je zdravniško dognana kot neobhodno potrebna. V vsakem oddelku je postelja, obešalo za obleko in potreben service. Umivalniki so na koridorju pred spalnicami skupni, vsak pa ima svoj umivalnik in lastno brisačo. Ti spalni prostori so dostopni samo od 8 ure zvečer do 9 ure zjutraj. Po dnevu ne more nihče gori, takrat se zrači in čisti.

V soutereu so kopalnice in sicer poseben prostor za kopanje nog, poseben oddelek za sprho in banje in vse to za minimalno ceno. Tudi prostor za desinfekcijo obleke in shrambe za obleko in perilo stanovalcev je v tem domu.

Kdor pride sem, se mora legitimirati in izpolniti nacionale. Njegova obleka se desinficira in sam se mora okopati. Tako je poskrbljeno, da se ne zanese sem kaka bolezen.

Dom ima tudi svoje brivce, krojače, črevljarje itd. tako, da se take potrebe opravijo ceno in takorekoč mimogrede, n. pr. zvečer, da nima posameznik pri tem nikake zamude.

Cena stanovanj je jako ugodna in teži za tem, dobiti kolikor možno stalne goste. Enkratno prenočevanje stane 60 vin., dvakratno 1 K, za cel teden K 2.50 itd. Nekateri delavci stanujejo tam že več let vzdržema. Tuš s perilom stane 10 vin., banja 25 vin. Napitnine so prepovedane.

Še nekaj podatkov iz statistike. Število obiskovalcev je hitro raslo. L. 1905. so vsprejeli 1378 najemnikov, l. 1909. že 5223. Glede starosti so bili obiskovalci v dobi od

14 do 20 let	17.6%
21 do 35 let	56.61%
36 do 50 let	19.86%
50 let dalje	5.92%

Po poklicu je bilo 78.46% obrtnih delavcev kot učencev, pomočnikov, voznikov, natakarjev itd. in 15.01% trgovskih uslužbencev in pomočnikov ter prometnih uslužbencev, Obisk je znašal promerno l. 1905. ob začetku 35.66%, l. 1909. pa 96.71%. Prvikrat je bil napolnjen v tretjem letu obstoja in sedaj se baje že po 7 uri zvečer težko dobi prostor.

Gospodarska stran je tudi jako ugodna. Pokazalo se je, da tak zavod ne potrebuje biti karitativen, nego da more sloneti čisto na zasebno gospodarskih principih. Zidava in oprava doma v Brigittenau je stala

za stavbeni prostor	K 50.000
zidava	K 550.000
oprava in organizacija	K 60.000
	K 660.000

in ves ta kapital se je obrestoval prav dobro namreč s 4.6%! Dopustno je toraj za zgradbo takega doma tudi najeti hipotekarno posojilo!

Ta ugoden gospodarski efekt je dal ustanovi povod, zgraditi drugi Männerheim. Ta stoji v XVII. okraju Hernalsu, Wurlitzergasse 89. Zidava in oprava je stala K 1,365.000. Obsega 813 ločenih navadnih in 77 bolje upravljenih spalnih prostorov. Zgrajen je po istem principu kot oni v Brigittenau, obenem pa spopolnjen po dosedanjih preskušnjah. Prometu je bil otvorjen julija meseca 1910. To je največji tak dom na kontinentu sploh.

Kar se tiče snage po teh stanovanjih moram pripomniti, da po čistosti in ličnosti ne zaostaja za marsikaterim tukajšnjim hotelom. Kar se pa tiče higijene in praktične oskrbe, jih pa dosega malokateri hotelov. Če se pri tem upoštevajo minimalne cene za vse to, potem moramo priznati, da so Dunajčani moj-

stersko rešili stanovanjsko vprašanje samskih delavcev in nižjih slojev sploh, ki najbolj potrebujejo tozadevne pomoči.

Tudi naši kraji se vedno bolj industrializirajo. Vedno večje so množine samskih delavcev tudi pri nas. Pomislimo na naše Jesenice, Stražišče, Ljubljano itd. Že pri današnjih razmerah, ko industrija in obrt ne stoji še na višku, trpe naši delavci naravnost bedo vsled nedostatnih in slabih stanovanj.

Zato morda ne bo prezgodaj, da bi začeli tudi pri nas misliti na tako prenočevališče oz. tudi dnevno stanovanje. Če k tem razmeram upoštevamo če preseljevanje, ki vedno raste v našem središču, moramo skoraj reči, da bi bil nujno potreben tak dom, ki bi še-le bil pravi ljudski dom, zahajališče naših delavcev, obrtnikov, Amerikancev itd.

Veliko zahaja naših ljudi leto za letom na Dunaj kot delavci, pomočniki itd. Vse te bi kazalo opozoriti, da si ogledajo dunajske domove za samce in samice, da si pogledajo vzorni red, ki vlada tu, snažnost, higijeno itd.

Če pomislimo, da išče po teh domovih glasom statistike prenočišče tudi zdravnik, profesor itd., bodo taki domovi za naše delavce kaj primerno stanovanje, posebno za one, ki ostanejo na Dunaju le po eno sezono.

In tisti, ki poznajo te domove, bodo vsi sodelavci take naprave na domačih tleh.

Dr. Adlešič.

Gospodarske drobtine.

Vinogradniški tečaji na Dolenjskem. Tekom meseca junija priredi c. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko, B. Skalicky, sledeče tečaje za vinogradnike:

1. V sredo, dne 4. ob 8. zjutraj v „Jankoveih“, obč. Šmihel-Stopiče; 2. v četrtek, dne 5. ob 8. uri zjutraj pri Št. Petru, obč. Mirna; 3. isti dan ob 3. uri popoldne v Malkovcu, obč. Tržišče; 4. v petek, dne 6. ob 8. uri zjutraj v Telčah, obč. Škocjan; 5. isti dan ob 3. popoldne v Vinjem vrhu, obč. Bela cerkev; 6. v ponedeljek, dne 9. ob 5. popoldne na Suhorju pri Metliki; 7. v torek, dne 10. ob 8. uri zjutraj na Radovici; 8. isti dan ob

2. popoldne v Repici, obč. Drašiče; 9. v sredo, dne 11. ob 9. uri zjutraj v državni trtnici v Črnomlju; kjer se ob enem razdele zeleni cepiči; 10. isti dan ob 3. uri popoldne v Stražnem vrhu, obč. Dobliče; 11. v četrtek dne 12. ob 8. uri zjutraj na Tančič gori; 12. isti dan ob 4. popoldne v Starem trgu; 13. v petek, dne 13. ob 8. uri zjutraj v Radencah; 14. isti dan pop. ob 2. v Dolu; 15. v soboto, dne 16. ob 8. zjutraj v Čepeljah; 16. v torek, dne 17. na Bučki ob 9. zjutraj; 17. isti dan popoldne ob 3. na Raki; 18. v sredo, dne 18. ob 8. uri zjutraj na Studencu; 19. isti dan ob 3. popoldne v Boštanju; 20. v četrtek, dne 19. ob 8. zjutraj v Radečah; 21. isti dan ob 3. pop. na Polšniku pri Litiji; 22. v petek dne 20. ob 8. zjutraj v Šmartnem; 23. isti dan popoldne ob 3. v Temenici.

Ti tečaji se vršijo na prostem, v vinogradih in le ob ugodnem vremenu. Kraj sestanka se razglasi potom oklica. Podučevalo se bode v zelenem cepljenju trt, poletnem delu v vinogradih, zatiranju trtnih škodljivcev i. t. d.

Oddaja zelenih trtnih cepičev! Kakor vsako leto, se bodo tudi letos oddajali iz državnih trtnih nasadov na Kranjskem brezplačno zeleni cepiči priporočljivih trtnih vrst in sicer: dne 9. junija t. l. na Slapu pri Vipavi, dne 11. junija v Kostanjevici in v Črnomlju ter dne 12. junija v Novem mestu.

Kdor želi cepičev dobiti, se mora takoj, najpozneje pa 8 dni pred oddajo zglasti pri dotičnem delovodju državne trtnice, ali pa naravnost pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Novem mestu.

Na dan oddaje, ob 8. uri zjutraj, naj pride vsak po naročene cepiče.

Prosilci, ki se ne oglašijo v pravem času, dobijo le tedaj nekaj cepičev, če jih bode kaj preostajalo.

Obenem se bode isti dan v drž. trtnicah razkazovalo cepljenje, podpiranje trt itd.

C. kr. vinarski nadzornik: B. Skalicky.

Zaznamek sejmov v „Družinski Pratici“. Slavna županstva po Slovenskem založništvo naše „Družinske Pratique“ vljudno prosi, da mu čim preje, zanesljivo pa do 15. junija, naznanijo vse morebitne premembe ali pomote v letošnjem zaznamku naše „Pratique“, ker je nujno želeli v korist občin kakor tudi občinstva, da so zaznamki strogo natančni. Na poznejše prijave bi se žal ne mogli ozirati. Naslovi naj se dopisnica: Družinska Pratika, Ljubljana.

Vabilo k občnemu zboru

Hranilnice in posojilnice v Robu,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se vrši v nedeljo, dne 22. junija 1913 ob 9. uri popoldne v hranilničnem prostoru v Robu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge na Homeu,

reg. zadr. z omej. zav.

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 3. uri popoldne v mežnariji.

Dnevni red:

1. Poročilo o izvršeni reviziji.
2. Poročilo o delovanju zadruge v l. 1912.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Podzemlju,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob pol 8. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Raki,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
4. Volitev enega člana načelstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Hrenovcih,

registr. zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 4. uri popoldne
v uradni sobi.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.

3. Poročilo nadzorstva.

4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.

5. Volitev načelstva.

6. Volitev nadzorstva.

7. Poročilo o izvršeni reviziji.

8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Posojilnice in hranilnice v Polhovem gradu,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva in nadzorstva.

3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.

4. Volitev načelstva.

5. Volitev nadzorstva.

6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na izvanredni občni zbor

Zadružne tiskarne v Ljubljani,

registr. zadr. z om. zav.,

ki se bo vršil v torek, dne 1. julija 1913 ob 5. uri popoldne
v posvetovalnici Zadružne zveze v Ljubljani,

Dunajska cesta št. 38.

Dnevni red:

1. Sprememba pravil.

2. Slučajnosti.

Upravni svet.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Dobrniču,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v stari šoli.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.

2. Poročilo nadzorstva.

3. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.

4. Volitev načelstva.

5. Volitev nadzorstva.

6. Prememba pravil.

7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Posojilnice v Sv. Križu pri Kostanjevici,

reg. zadr. z neom. zavezo,

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob pol 3. uri popoldne
v posojilnični pisarni.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva in nadzorstva.

3. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.

4. Volitev načelstva.

5. Volitev nadzorstva.

6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Odbor.

Vabilo na XIX. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Boh. Srednji vasi,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob pol 4. uri popoldne
v zadružnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.

3. Poročilo nadzorstva.

4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.

5. Volitev načelstva.

6. Volitev nadzorstva.

7. Poročilo o izvršeni reviziji.

8. Slučajnosti.

Vabilo na XV. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Tomaju,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 4. uri popoldne
v dvorani „Vinarske zadruge“ v Tomaju.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.

3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.

4. Volitev načelstva.

5. Volitev nadzorstva.

6. Poročilo o izvršeni reviziji.

7. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Splošnega potrošnega in kupčijskega društva v Travniku,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 29. junija 1913 ob polu 4. uri popoldne
v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva in nadzorstva.

3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.

4. Volitev načelstva.

5. Volitev nadzorstva.

6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Sv. Vidu pri Grobelnem,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 3. uri popoldne v prostorih g. župana.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev enega člana načelstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrugnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Posojilnega in hranilnega društva pri Sv. Emi,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 18. junija 1913 ob 4. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, skliče se tri tedne kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrugnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice pri Št. Juriju pod Kumom,

registrirane zadruge z neom. zavezo,
ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob pol 8. uri dopoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrugnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Kamniku,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 1/2 4. uri popoldan pri Kristofu na Šutni.

Dnevni red:

1. Dopolnilna volitev načelstva.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva za Kamnik in okolico,

registrirane zadruge z om. zav.

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 4. uri popoldan pri Kristofu na Šutni.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobrenje računskega zaključka za l. 1912.
5. Dopolnilna volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice pri sv. Mihaelu poleg Šoštanja,

registrirane zadruge z neom. zav.

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Predavanje nadrevizorja g. Pušenjak-a.
6. Slučajnosti.

K najobilnejši udeležbi vabi

načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge na Bohinjski Beli,

registrirane zadruge z om. poročtvom,

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 3. uri popoldne v stari šoli na Bohinjski Beli.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrugnikov.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Suhorju,

registrirane zadruge z neom. zav.

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 3. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrugnikov.

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Fari pri Kostelu,
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor
Strojne zadruge v Domžalah,
reg. zadr. z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 29. junija 1913 ob 4. uri popoldne
v Društvenem domu.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev račun. zaključka za l. 1912.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Žireh,
reg. zadr. z neomej. zavezo,
ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1912.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Odbor.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Bučki,
reg. zadr. z neom. zav.,
ki se bo vršil dne 21. junija 1913 ob polu 4. uri popoldne
v posojilnični pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor
**Kmetijske hranilnice in posojilnice
v Starem trgu pri Ložu,**
registrovane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 29. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v lastni hiši v Starem trgu.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Blagovici,
reg. zadruge z neomej. zavezo,
ki se bo vršil dne 29. junija 1913 ob polu 4. uri popoldne
v cerkveni hiši v Blagovici.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.

Ako bi občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Odbor.

Vabilo na redni občni zbor
**Hranilnice in posojilnice na Dobravi
pri Kropi,**
registrovane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 4. uri popoldne
v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
3. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor
Kmečke hranilnice in posojilnice v Dragi,
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev 2 članov nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Horjulu,

registr. zadruge z neom. zavezo,

ki se bo vršil dne 29. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v posojilničnih prostorih v Horjulu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje drug občni zbor na istem mestu in po istem dnevnem redu, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Sodarske zadruge v Tacnu pod Šmarno goro,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 9. uri dopoldne
v Koširjevi gostilni v Tacnu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Ihanu,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob pol 4. uri popoldne
v prostorih slov. kat. izobr. društva v Ihanu.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Loškempotoku na Tabru,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge na Brdu,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 22. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v stari šoli na Brdu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Horjulu,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 29. junija 1913 ob 4. uri popoldne
v Društveni hiši v Horjulu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se eno uro kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Sevnici,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 19. junija 1913 ob 10. uri dopoldne
v lastni hiši v Sevnici.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev ravnateljstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Loškem potoku,

reg. zadr. z om. zav.

ki bo dne 22. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v dvorani društvenega doma na Hribu.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Odobrenje računa za l. 1912.
6. Slučajnosti.

Odbor.

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Ribnici,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1912.

Aktiva.	K
Posojila	922.431-53
Tekoči račun z zvezo . . .	162.669-—
Inventar premični	1.800-—
Inventar nepremični . . .	49.000-—
Zaostale obresti posojil . .	17.691-20
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Naložen denar	198.127-51
Delež pri Ljudski posojilnici	4-—
Poštna hranilnica	414-66
Prehodni	79-84
Gotovina 31. decembra 1912	21.869-16

Skupaj . . . 1,375.086-90

Pasiva.	K
Deleži	1.027-—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	1,342.357-42
Predplačane obresti posojil	1.101-34
Dolg na plači	30-—
Rezervni zaklad	27.120-90
Čisti dobiček	3.450-24

Skupaj . . . 1,375.086-90

Denarni promet K	1,363.276-14
Stanje članov začetkom l. 1912	476
Pristopilo	29
Odpadlo	13
Stanje koncem l. 1912	492

Bilanca
Posojilnice v Kranjski gori,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1912.

Aktiva.	K
Posojila	347.606-14
Tekoči račun z zvezo . . .	60.965-—
Inventar premični	400-—
Inventar nepremični . . .	2.250-—
Zaostale obr. posojil . . .	6.701-63
Delež pri Zadružni zvezi . .	1.000-—
Delež pri Ljudski posojilnici	4-—
Delež pri Unionu	500-—
Naložen denar	2.852-80
Prehodni	292-18
Gotovina 31. decembra 1912	932-47

Skupaj . . . 423.504-22

Pasiva.	K
Deleži	876-—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	387.854-57
Predplačane obresti posojil	844-16
Rezervni zaklad	30.467-90
Čisti dobiček	3.461-59

Skupaj . . . 423.504-22

Denarni promet K	512.147-33
Stanje članov začetkom l. 1912	289
Pristopilo	41
Odpadlo	6
Stanje koncem l. 1912	324

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Kranju,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1912.

Aktiva.	K
Posojila	1,000.859-—
Pri Zvezi naložen denar . .	51.409-09
V tekočem računu s člani . .	256.205-85
Pri c. kr. poštni hranilnici .	3.955-83
Vrednost inventarja	8.766-11
Zaostale obresti posojil . .	9.933-32
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Gotovina 31. decembra 1912	20.442-65

Skupaj . . . 1,347.571-85

Pasiva.	K
Deleži	3.260-—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	1,321.536-92
Predplačane obresti posojil .	3.945-06
Rezervni zaklad	14.590-24
Čisti dobiček	4.239-63

Skupaj . . . 1,347.571-85

Denarni promet K	3,595.063-57
Stanje članov začetkom l. 1912	306
Prirastlo	76
Odpadlo	7
Stanje koncem l. 1912	375

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Kamniku,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1912.

Aktiva.	K
Hipotečna posojila	727.803-59
Posojila na poroštvo	272.546-34
Tekoči račun z zvezo . . .	100.728-—
Tekoči račun s člani	22.897-74
Naložen denar	2.000-—
Inventar premični	2.640-74
Inventar nepremični . . .	65.000-—
Zaostale obresti posojil . .	14.111-88
Vadj	1.700-—
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Delež pri Kitarški zadrugi	
v Domžalah	200-—
Poštna hranilnica	572-93
Prehodni	199-24
Gotovina 31. decembra 1912	20.350-63

Skupaj . . . 1,231.752-09

Pasiva.	K
Deleži	3.512-—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	1,199.441-54
Predplačane obresti posojil	5.059-59
Čistna glavnica	20.000-—
Čisti dobiček	3.738-96

Skupaj . . . 1,231.752-09

Denarni promet K	1,790.560-31
Stanje članov začetkom l. 1912	751
Pristopilo	69
Izstopilo	22
Stanje koncem l. 1912	798

Bilanca
Kmečke hranilnice in posojil-
nice v Radovljici,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dne 31. decembra 1912.

Aktiva.	K
Posojila	497.176-45
Tekoči račun z zvezo . . .	115.475-—
Tekoči račun s člani	65.250-—
Stalne vloge	104.347-57
Poštna hranilnica	100-24
Zaostale obresti posojil . .	351-60
Zaostale obresti tekoč. rač.	154-88
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Premičnin	633-70
Gotovina 31. decembra 1912	12.438-40

Skupaj . . . 796.927-84

Pasiva.	K
Deleži	984-—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	787.134-22
Predplačane obresti posojil	3.644-90
Predplačane obresti tekočega	
računa	160-—
Rezervni zaklad	3.407-30

Skupaj . . . 796.927-84

Denarni promet K	1,529.022-70
Stanje članov začetkom l. 1912	336
Pristopilo	61
Odpadlo	—
Stanje koncem l. 1912	397

Bilanca
Hranilnice in posojilnice za
Kandijo in okolico,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1912.

Aktiva.	K
Posojila	1,295.627-50
Tekoči račun z zvezo . . .	11.484-—
Inventar premični	1.159-62
Inventar nepremični . . .	62.104-49
Zaostale obresti od posojil .	11.894-49
Vrednost tiskovin	292-80
Delež pri Zadružni zvezi . .	4.000-—
Efeki	1.000-—
C. kr. poštna hranilnica . .	306-67
Gotovina 31. decembra 1912	20.053-60

Skupaj . . . 1,407.923-17

Pasiva.	K
Deleži	36.198-30
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestmi	1,307.290-89
Predplač. obresti od posojil	3.259-09
Jubilejni zaklad	473-30
Davki in doklade	927-41
Zaklad za obrestov. deležev	3.758-—
Rezervni zaklad	48.773-27
Čisti dobiček	7.242-61

Skupaj . . . 1,407.923-17

Denarni promet K	2,201.621-36
Stanje članov začetkom l. 1912	2234
Pristopilo	114
Odpadlo	106
Stanje koncem l. 1912	2242